КПК УКРАЇНИ НЕ МІСТИТЬ ЗАБОРОНИ ДЛЯ ЕКСПЕРТА ПОВТОРНО БРАТИ УЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ З ТІЄЇ ПІДСТАВИ, ЩО ВІН УЖЕ ПРОВОДИВ ЕКСПЕРТИЗУ В ЦЬОМУ Ж ПРОВАДЖЕННІ – ККС ВС[1]

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд)

Реферат. Чи може експерт, який уже проводив дослідження на стадії досудового розслідування, увійти до складу комісії, що виконує нову експертизу в тому самому кримінальному провадженні? Відповідь дав Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду в постанові від 9 липня 2025 року у справі № 532/2286/22 (провадження № 51-941км25). Суди попередніх інстанцій визнали особу винуватою і засудили за ч. 2 ст. 286 КК України, тобто за порушення правил безпеки дорожнього руху. Захисник у касаційній скарзі доводив недопустимість висновку комісійної судової інженерно-транспортної експертизи, бо експерт раніше проводив інші дослідження в цьому провадженні на стадії досудового розслідування. Верховний Суд залишив рішення без змін і розтлумачив ст. 77 і 79 КПК України. Згідно з ч. 1 ст. 79 КПК спеціаліст, представник персоналу органу пробації, перекладач, експерт і секретар судового засідання відводяться з підстав, передбачених ч. 1 ст. 77 КПК, з тим обмеженням, що їхня попередня участь у цьому самому провадженні в такій процесуальній ролі не може бути підставою для відводу; перелік підстав для відводу експерта вичерпний. Частина 2 ст. 79 КПК забороняє участь спеціаліста й експерта лише тоді, коли вони проводили ревізію, перевірку тощо, матеріали яких використовуються в провадженні, і не містить заборони для експерта повторно брати участь у провадженні, де він уже проводив експертизу. Суд також перевірив процесуальну законність самої експертизи: її призначив апеляційний суд за клопотанням сторони захисту відповідно до ст. 332 КПК, висновок відповідає вимогам ст. 101, 102 КПК, дослідження проведено з дотриманням порядку призначення й проведення експертизи на основі допустимих доказів, а даних про істотне порушення кримінального процесуального закону ні матеріали провадження, ні скарга не містять. Позиція має практичне значення для судово-експертних установ, які формують комісії для нових досліджень, і для сторін, що оскаржують допустимість висновку: сама лише попередня участь експерта не є підставою для його відводу чи визнання висновку недопустимим.

Ключові слова: відвід експерта, ст. 77 КПК України, ст. 79 КПК України, комісійна експертиза, судова інженерно-транспортна експертиза, допустимість висновку експерта, ст. 332 КПК України, Касаційний кримінальний суд.

The Criminal Procedure Code of Ukraine Does Not Prohibit an Expert from Taking Part Again in Criminal Proceedings on the Ground That He Has Already Conducted an Examination in the Same Proceedings: Criminal Cassation Court of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud).

Abstract. Defence lawyers sometimes challenge expert evidence on the ground that the same expert had already worked on the case at the pre-trial stage. The material reports the ruling of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court of 9 July 2025 in case No. 532/2286/22 (proceedings No. 51-941km25). The accused had been convicted under Article 286(2) of the Criminal Code of Ukraine for violating road traffic safety rules. In the cassation appeal, defence counsel argued that the opinion of a commission forensic engineering and traffic examination was inadmissible because the expert had

carried out other examinations in the same proceedings during the pre-trial investigation. The Supreme Court upheld the lower courts' decisions and interpreted Articles 77 and 79 of the Criminal Procedure Code. Under Article 79(1), specialists, probation staff, interpreters, experts and court clerks are disqualified on the grounds listed in Article 77(1), and their previous participation in the same proceedings in that capacity cannot serve as a ground for disqualification; the list of grounds is exhaustive. Article 79(2) bars an expert only where he or she conducted an audit, inspection or similar check whose materials are used in the proceedings, and it does not prevent an expert from taking part again after conducting an examination in the same case. The Court also confirmed that the commission examination had been ordered by the court of appeal under Article 332 at the defence's request, that the opinion met the requirements of Articles 101 and 102, and that no substantial procedural violation was shown. The ruling guides forensic institutions forming expert commissions and parties assessing the admissibility of expert opinions: prior involvement alone does not disqualify an expert.

Keywords: disqualification of an expert, Article 77 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, Article 79 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, commission expert examination, forensic engineering and traffic examination, admissibility of expert opinion, road traffic offence, Supreme Court.

Першоджерело: *Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 09.07.2025 у справі № 532/2286/22 (провадження № 51-941км25).*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 14.08.2025.*

References

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud). KPK Ukrainy ne mistyt zaborony dlia eksperta povtorno braty uchast u kryminalnomu provadzhenni z tiiei pidstavy, shcho vin uzhe provodyv ekspertyzu v tsomu zh provadzhenni – KKS VS [The Criminal Procedure Code of Ukraine Does Not Prohibit an Expert from Taking Part Again in Criminal Proceedings on the Ground That He Has Already Conducted an Examination in the Same Proceedings: Criminal Cassation Court of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2025. Vol. 10, No. 4 (58). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/16129-kpk-ukrayini-ne-mistit-zaboroni-dlya-eksperta-povtorno-brati-uchast-u-kriminalnomu-provadzhenni-z-tiyeyi-pidstavi-sho-vin-uzhe-provodiv-ekspertizu-v-comu-zh-provadzhenni-kks-vs (onovlena versiia vid 14.08.2025). [in Ukrainian].

2. Postanova Kasatsiinoho kryminalnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 09.07.2025 u spravi № 532/2286/22 (provadzhennia № 51-941km25) [Ruling of the Criminal Cassation Court Within the Supreme Court of 09.07.2025 in Case No. 532/2286/22 (Proceedings No. 51-941Km25)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/128813125 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].